

KONWENCJA

o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne,

sporządzona w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 29 marca 1972 roku została sporządzona w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie Konwencja o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że wymieniona Konwencja jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 11 grudnia 1972 roku.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: *S. Olszowski*

(Tekst konwencji zamieszczony jest w załączniku do niniejszego numeru.)

Przekład.

KONWENCJA

o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne.

Państwa Strony niniejszej Konwencji,

uznając wspólny interes całej ludzkości w popieraniu badania i wykorzystania przestrzeni kosmicznej dla celów pokojowych,

powołując się na Układ o zasadach działalności państw w zakresie badań i wykorzystania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi,

biorąc pod uwagę, że niezależnie od środków zapobiegawczych stosowanych przez państwa i międzynarodowe organizacje międzyrządowe zajmujące się wypuszczaniem w przestrzeń obiektów kosmicznych, obiekty takie mogą czasem spowodować szkodę,

uznając potrzebę opracowania skutecznych międzynarodowych norm i zasad postępowania dotyczących odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne oraz w szczególności zapewnienia szybkiego wypłacenia, zgodnie z niniejszą Konwencją, pełnego i sprawiedliwego odszkodowania poszkodowanym,

przeświadczone, że ustalenie takich norm i zasad postępowania przyczyni się do umocnienia współpracy międzynarodowej w dziedzinie badania i wykorzystania przestrzeni kosmicznej dla celów pokojowych,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł I

Dla celów niniejszej Konwencji:

- a) wyrażenie „szkoda” oznacza utratę życia, zranienie lub inne zagrożenie zdrowia albo utratę, uszkodzenie mienia lub majątku państw lub osób fizycznych lub prawnych albo majątku międzynarodowych organizacji międzyrządowych;
- b) wyrażenie „wypuszczenie w przestrzeń” obejmuje również zamierzone wypuszczenie;
- c) wyrażenie „państwo wypuszczające w przestrzeń” oznacza:
 - (i) państwo, które wypuszcza lub powoduje wypuszczenie obiektu kosmicznego,
 - (ii) państwo, z którego terytorium lub urządzeń wypuszczono obiekt kosmiczny;
- d) wyrażenie „obiekt kosmiczny” obejmuje również części składowe obiektu kosmicznego oraz pojazd wynoszący i jego części,

Artykuł II

Państwo wypuszczające jest bezwzględnie zobowiązane do zapłacenia odszkodowania za szkodę, którą wypuszczony przez nie obiekt kosmiczny wyrządził na powierzchni ziemi lub statkowi powietrznemu podczas lotu.

Artykuł III

W razie szkody wyrządzonej gdziekolwiek indziej aniżeli na powierzchni ziemi obiektowi kosmicznemu jednego państwa wypuszczającego lub osobom lub majątkowi na pokładzie takiego obiektu kosmicznego przez obiekt kosmiczny innego państwa wypuszczającego, to ostatnie odpowiada jedynie wówczas, gdy szkoda wynika z jego winy lub z winy osób, za które jest ono odpowiedzialne.

Artykuł IV

1. W razie szkody wyrządzonej gdziekolwiek indziej aniżeli na powierzchni ziemi obiektowi kosmicznemu jednego państwa wypuszczającego lub osobom lub majątkowi na pokładzie takiego obiektu kosmicznego przez obiekt kosmiczny innego państwa wypuszczającego oraz szkody wyrządzonej przy tym trzeciemu państwu lub jego osobom fizycznym lub prawnym, oba pierwsze państwa odpowiadają solidarnie wobec tego trzeciego państwa w następującym zakresie:

- a) jeżeli szkodę wyrządzono trzeciemu państwu na powierzchni ziemi lub statkowi powietrznemu podczas lotu, ich odpowiedzialność wobec trzeciego państwa jest absolutna;
- b) jeżeli szkodę wyrządzono obiektowi kosmicznemu trzeciego państwa lub osobom lub majątkowi na pokładzie takiego obiektu kosmicznego gdziekolwiek indziej aniżeli na powierzchni ziemi, ich odpowiedzialność wobec trzeciego państwa zależy od winy osób, za które każde z nich jest odpowiedzialne.

2. We wszystkich wypadkach solidarnej odpowiedzialności, o której jest mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, ciężar odszkodowania za szkodę jest rozłożony między dwa pierwsze państwa stosownie do zakresu ich winy; jeżeli zakresu winy każdego z tych państw nie można ustalić, obowiązek odszkodowania obciąża na równi oba te państwa. Taki podział nie narusza prawa trzeciego państwa do dochodzenia pełnego odszkodowania należnego na podstawie niniejszej Konwencji od któregokolwiek lub od wszystkich państw wypuszczających, które ponoszą solidarną odpowiedzialność.

Artykuł V

1. Jeżeli dwa lub więcej państw wypuszczają wspólnie obiekt kosmiczny, odpowiadają one solidarnie za wszelkie powstałe szkody.

2. Państwo wypuszczające, które zapłaciło odszkodowanie za szkodę, ma prawo wystąpienia z roszczeniem o odszkodowanie zwrotne wobec innych uczestników wspólnego wypuszczenia. Uczestnicy wspólnego wypuszczenia mogą zawierać porozumienia w sprawie rozłożenia między sobą zobowiązań finansowych, w których zakresie ponoszą odpowiedzialność solidarną. Porozumienia takie nie naruszają prawa państwa, które poniosło szkodę, do dochodzenia pełnego odszkodowania należnego na podstawie niniejszej Konwencji od któregośkolwiek lub od wszystkich państw wypuszczających, które ponoszą solidarną odpowiedzialność.

3. Państwo, z którego terytorium lub urządzeń wypuszczono obiekt kosmiczny, będzie uważane za uczestniczące we wspólnym wypuszczeniu.

Artykuł VI

1. Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 2 zwolnienie od bezwzględnej odpowiedzialności przysługuje w zakresie, w jakim państwo wypuszczające udowodni, że szkoda wynikła w całości albo w części z rażącego niedbalstwa lub czynu bądź zaniechania, którego dopuszczono się z zamiarem wywołania szkody po stronie państwa wnoszącego roszczenie lub osób fizycznych albo prawnych, które ono reprezentuje.

2. Zwolnienie nie przysługuje w wypadkach, w których szkoda wynikła z działalności prowadzonej przez państwo wypuszczające, sprzecznej z prawem międzynarodowym, w szczególności z Kartą Narodów Zjednoczonych i z Układem o zasadach działalności państw w zakresie badań i wykorzystania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi.

Artykuł VII

Postanowień niniejszej Konwencji nie stosuje się do szkód wyrządzonych przez obiekt kosmiczny państwa wypuszczającego:

- a) obywatelom państwa wypuszczającego;
- b) obcym obywatelom w czasie, kiedy uczestniczą oni w operacjach związanych z tym obiektem kosmicznym od chwili jego wypuszczenia lub w jakimkolwiek stadium późniejszym, aż do jego opadnięcia albo w czasie przebywania, na zaproszenie państwa wypuszczającego obiekt, w bezpośrednim sąsiedztwie planowanego wypuszczenia lub strefy odzyskania obiektu.

Artykuł VIII

1. Państwo, które poniesie szkodę lub którego osoby fizyczne lub prawne poniosą szkodę, może przedstawić państwu wypuszczającemu roszczenie o odszkodowanie za taką szkodę.

2. Jeżeli państwo ojczyste nie przedstawiło roszczenia, inne państwo może przedstawić roszczenie państwu wysyłającemu w odniesieniu do szkód wyrządzonych na jego terytorium jakiegokolwiek osobie fizycznej lub prawnej.

3. Jeżeli ani państwo ojczyste, ani państwo, na którego terytorium wyrządzono szkodę, nie przedstawi roszczenia ani nie notyfikuje zamiaru przedstawienia roszczenia, inne państwo może przedstawić państwu wypuszczającemu roszczenie w związku ze szkodą poniesioną przez jego stałych mieszkańców.

Artykuł IX

Roszczenie o odszkodowanie za szkodę przedstawia się państwu wypuszczającemu w drodze dyplomatycznej. Jeżeli jakieś państwo nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych z zainteresowanym państwem wypuszczającym, może ono zwrócić się do innego państwa, aby przedstawiło jego roszczenie państwu wypuszczającemu lub aby w inny sposób reprezentowało jego interesy zgodnie z niniejszą Konwencją. Może ono także przedstawić swe roszczenia przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, pod warunkiem, że zarówno państwo przedstawiające roszczenie, jak i państwo wypuszczające, są członkami Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł X

1. Roszczenie o odszkodowanie za szkodę można przedstawić państwu wypuszczającemu nie później niż w ciągu jednego roku od dnia powstania szkody lub ustalenia państwa wypuszczającego, które ponosi odpowiedzialność.

2. Jeżeli jednak państwo nie wie o powstaniu szkody lub nie było w stanie ustalić państwa wypuszczającego, które ponosi odpowiedzialność, może ono przedstawić roszczenie w ciągu jednego roku od dnia, w którym dowiedziało się o wymienionych wyżej faktach; okres ten nie może jednak w żadnym wypadku przekraczać jednego roku od dnia, w którym można rozsądnie oczekiwać, że państwo to dowiedziało się o tych faktach, działając z należytą starannością.

3. Terminy wymienione w ustępach 1 i 2 będą miały zastosowanie nawet wówczas, gdy nie będą znane pełne rozmiary szkody. Jednak w tym wypadku państwo przedstawiające roszczenie będzie uprawnione do skorygowania roszczenia i do przedstawienia dodatkowej dokumentacji po upływie tych terminów w ciągu jednego roku od ustalenia pełnego rozmiaru szkody.

Artykuł XI

1. Przedstawienie roszczeń państwu wypuszczającemu o odszkodowanie w myśl niniejszej Konwencji nie wymaga uprzedniego wyczerpania wszelkich lokalnych środków dostępnych państwu przedstawiającemu roszczenie albo osobom fizycznym lub prawnym, które ono reprezentuje.

2. Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie stoi na przeszkodzie państwu lub osobie fizycznej lub prawnej, którą ono może reprezentować, w dochodzeniu roszczenia w sądach lub trybunałach administracyjnych lub w urzędach państwa wypuszczającego. Państwo nie jest jednak uprawnione do przedstawiania roszczenia w myśl niniejszej Konwencji w odniesieniu do tej samej szkody, za którą odszkodowania dochodzi już przed sądami lub trybunałami administracyjnymi lub urzędami państwa wypuszczającego lub na podstawie innego porozumienia międzynarodowego wiążącego zainteresowane państwa.

Artykuł XII

Odszkodowanie, które państwo wypuszczające jest zobowiązane zapłacić za wyrządzoną szkodę w myśl niniejszej Konwencji, określa się zgodnie z prawem międzynarodowym i z zasadami sprawiedliwości i słuszności w celu zapewnienia takiego wynagrodzenia szkody, które przywróci osobie fizycznej lub prawnej, państwu lub organizacji międzynarodowej, w której imieniu przedstawiono roszczenie, stan, jaki istniałby, gdyby szkoda nie nastąpiła.

Artykuł XIII

Jeżeli państwo przedstawiające roszczenie i państwo, które zobowiązane jest do zapłacenia odszkodowania w myśl niniejszej Konwencji, nie uzgodnią innej formy odszkodowania, odszkodowanie wypłaca się w walucie państwa zgłaszającego roszczenie lub na żądanie tego państwa w walucie państwa, które zobowiązane jest do odszkodowania wypłacić.

Artykuł XIV

Jeżeli nie doprowadzono do zaspokojenia roszczenia w drodze rokowań dyplomatycznych, przewidzianych w artykule IX, w ciągu jednego roku od dnia, w którym państwo przedstawiające roszczenie notyfikowało państwu wypuszczającemu, że przedstawiło dokumentację dotyczącą roszczenia, zainteresowane strony powołają na żądanie jednej z nich Komisję do rozpatrywania roszczeń.

Artykuł XV

1. Komisja do rozpatrywania roszczeń składa się z trzech członków: jednego wyznaczonego przez państwo przedstawiające roszczenie, drugiego wyznaczonego przez państwo wypuszczające oraz trzeciego członka wybranego wspólnie przez obie strony, który będzie przewodniczącym. Każda strona dokona wyboru w ciągu dwóch miesięcy od dnia, w którym zgłoszono żądanie powołania Komisji do rozpatrywania roszczeń.

2. Jeżeli nie dojdzie do uzgodnienia wyboru przewodniczącego w ciągu czterech miesięcy od dnia, w którym zgłoszono żądanie powołania Komisji, każda ze stron może zwrócić się do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych o wyznaczenie przewodniczącego w ciągu następnych dwóch miesięcy.

Artykuł XVI

1. Jeżeli jedna ze stron nie dokona wyznaczenia w określonym terminie, przewodniczący na żądanie drugiej strony stanowić będzie jednoosobową Komisję do rozpatrywania roszczeń.

2. Jeżeli z jakichkolwiek przyczyn zwolni się jakieś miejsce w Komisji, zostanie ono obsadzone zgodnie z takimi samymi zasadami postępowania, jakie obowiązywały przy pierwotnym wyznaczeniu.

3. Komisja sama ustala tryb postępowania.

4. Komisja określa miejsce lub miejsca, w których będzie się zbierać, oraz wszystkie inne zagadnienia o charakterze administracyjnym.

5. Z wyjątkiem decyzji i orzeczeń dokonanych przez jednoosobową Komisję wszystkie decyzje i orzeczenia Komisji zapadać będą większością głosów.

Artykuł XVII

Fakt, że w jednym postępowaniu przed Komisją występują jednocześnie dwa lub więcej państw przedstawiających roszczenie lub państw wypuszczających, nie powoduje zwiększenia liczby członków Komisji do rozpatrywania roszczeń. W takiej sytuacji państwa przedstawiające roszczenie wyznaczają wspólnie jednego członka Komisji w ten sam sposób i na takich samych warunkach, jak w sprawie, w której jest tylko jedno państwo przedstawiające roszczenie. Jeżeli występują jednocześnie dwa lub więcej państw wypuszczających, wyznaczają one wspólnie i w taki sam sposób jednego członka Komisji. Jeżeli państwa przedstawiające roszczenie lub państwa wypuszczające nie dokonają wyznaczenia w określonym terminie, przewodniczący stanowić będzie jednoosobową Komisję.

Artykuł XVIII

Komisja do rozpatrywania roszczeń decyduje co do zasadności roszczenia o odszkodowanie i ustala wysokość odszkodowania, które należy wypłacić, jeżeli odszkodowanie w ogóle przysługuje.

Artykuł XIX

1. Komisja do rozpatrywania roszczeń działa zgodnie z postanowieniami artykułu XII.

2. Decyzja Komisji jest ostateczna i wiążąca, jeżeli strony tak postanowiły; w przeciwnym razie Komisja wyda ostateczne orzeczenie o charakterze zalecenia, które strony rozważą w dobrej wierze. Komisja uzasadnia swoją decyzję lub orzeczenie.

3. Komisja wydaje swą decyzję lub orzeczenie możliwie jak najszybciej i nie później niż w ciągu jednego roku od dnia jej powołania, chyba że Komisja uzna za konieczne przedłużyć ten termin.

4. Komisja ogłasza publicznie swą decyzję lub orzeczenie. Przekazuje ona uwierzytelniony odpis swej decyzji lub orzeczenia każdej ze stron i Sekretarzowi Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł XX

Wydatki związane z Komisją do rozpatrywania roszczeń pokrywają strony w równych częściach, chyba że Komisja postanowi inaczej.

Artykuł XXI

Jeżeli szkoda wyrządzona przez obiekt kosmiczny stwarza poważne niebezpieczeństwo dla życia ludzkiego lub poważnie narusza warunki życia ludności czy też funkcjonowanie żywotnych ośrodków, Państwa Strony, a zwłaszcza państwa wypuszczające, zbadają możliwość udzielenia odpowiedniej i szybkiej pomocy państwu, które poniosło szkodę, jeżeli ono tego zażąda. Żadne z postanowień tego artykułu nie narusza jednak praw lub obowiązków Państw Stron, wynikających z niniejszej Konwencji.

Artykuł XXII

1. Zawarte w niniejszej Konwencji postanowienia odnoszące się do państw, z wyjątkiem artykułów XXIV i XXVII, uważa się za mające zastosowanie do wszelkich

międzynarodowych organizacji międzyrządowych prowadzących działalność kosmiczną, jeżeli organizacje te oświadczą, że przyjmują prawa i obowiązki zawarte w niniejszej Konwencji i jeżeli większość państw będących członkami tych organizacji stanowią Państwa Strony niniejszej Konwencji i Układu o zasadach działalności państw w zakresie badań i wykorzystania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi.

2. Państwa będące członkami takiej organizacji i będące Stronami niniejszej Konwencji podejmą odpowiednie kroki w celu zapewnienia, że organizacja złoży oświadczenie zgodnie z postanowieniami poprzedniego ustępu.

3. Jeżeli międzynarodowa organizacja międzyrządowa odpowiada za szkodę w myśl postanowień niniejszej Konwencji, organizacja ta i ci jej członkowie, którzy są Państwami Stronami niniejszej Konwencji, ponoszą odpowiedzialność solidarną, z zastrzeżeniem jednak, że:

- a) wszelkie roszczenia o odszkodowanie w związku z taką szkodą przedstawione będą najpierw organizacji;
- b) państwo przedstawiające roszczenie będzie mogło powołać się na obowiązek zapłacenia odszkodowania spoczywający na tych jej członkach, którzy są Państwami Stronami niniejszej Konwencji, tylko wówczas, gdy organizacja nie zapłaci w ciągu sześciu miesięcy sumy uzgodnionej lub ustalonej jako odszkodowanie za taką szkodę.

4. Wszelkie roszczenia o odszkodowanie wynikające z postanowień niniejszej Konwencji w związku ze szkodą wyrządzoną organizacji, która złożyła oświadczenie zgodne z ustępem 1 niniejszego artykułu, przedstawia państwo będące członkiem tej organizacji, które jest Państwem Stroną niniejszej Konwencji.

Artykuł XXIII

1. Postanowienia niniejszej Konwencji nie naruszają innych obowiązujących porozumień międzynarodowych, jeżeli chodzi o stosunki między państwami, które są stronami takich porozumień.

2. Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie stoi na przeszkodzie państwom w zawieraniu porozumień międzynarodowych potwierdzających, uzupełniających lub rozszerzających jej postanowienia.

Artykuł XXIV

1. Niniejsza Konwencja jest otwarta do podpisania dla wszystkich państw. Każde państwo, które nie podpisało niniejszej Konwencji przed jej wejściem w życie zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu, może przystąpić do niej w dowolnym czasie.

2. Niniejsza Konwencja podlega ratyfikacji przez państwa, które ją podpisały. Dokumenty ratyfikacyjne i dokumenty przystąpienia składane będą Rządowi Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki, które zostają niniejszym wyznaczane jako rządy depozytariusze.

3. Niniejsza Konwencja wejdzie w życie z chwilą złożenia piątego dokumentu ratyfikacyjnego.

4. Dla państw, które złożą dokumenty ratyfikacyjne lub dokumenty przystąpienia po wejściu w życie niniejszej Konwencji, wejdzie ona w życie w dniu złożenia ich dokumentów ratyfikacyjnych lub dokumentów przystąpienia.

5. Rządy depozytariusze poinformują niezwłocznie wszystkie państwa, które podpisały niniejszą Konwencję lub do niej przystąpiły, o dacie każdego podpisu, dacie złożenia każdego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia, dacie wejścia w życie niniejszej Konwencji, jak również o innych oświadczeniach.

6. Niniejsza Konwencja będzie zarejestrowana przez rządy depozytariuszy zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Artykuł XXV

Każde Państwo Strona niniejszej Konwencji może zgłaszać poprawki do niniejszej Konwencji. Poprawki wchodzi w życie dla każdego Państwa Strony Konwencji przyjmującego poprawki, po ich przyjęciu przez większość Państw Stron Konwencji, a następnie dla każdego Państwa Strony Konwencji z dniem przyjęcia przez nie tych poprawek.

Artykuł XXVI

Po upływie dziesięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej Konwencji umieści się na tymczasowym porządku dziennym Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych sprawę analizy niniejszej Konwencji w celu rozważenia, w świetle stosowania w przeszłości Konwencji, czy wymaga ona zrewidowania. Jednak w każdej chwili po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie Konwencji i na żądanie jednej trzeciej Państw Stron Konwencji oraz za zgodą większości Państw Stron zwołana będzie konferencja Państw Stron do dokonania analizy niniejszej Konwencji.

Artykuł XXVII

Każde Państwo Strona niniejszej Konwencji może wycofać się z Konwencji po upływie jednego roku od wejścia jej w życie drogą pisemnego zawiadomienia rządów depozytariuszy. Wycofanie się staje się skuteczne po upływie jednego roku od dnia otrzymania takiego zawiadomienia.

Artykuł XXVIII

Niniejsza Konwencja, której teksty rosyjski, angielski, hiszpański, francuski i chiński są jednakowo autentyczne, zostanie złożona w archiwach rządów depozytariuszy. Rządy depozytariusze prześlą należycie uwierzytelnione kopie niniejszej Konwencji rządów państw, które podpisały Konwencję lub do niej przystąpiły.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w trzech egzemplarzach w Moskwie Londynie i Waszyngtonie dnia dwudziestego dziewiątego marca tysiąc dziewięćset siedemdziesiątego drugiego roku.

К О Н В Е Н Ц И Я

о международной ответственности за ущерб,
причиненный космическими объектами

Государства-участники настоящей Конвенции,
признавая общую заинтересованность всего человечества в
дальнейшем исследовании и использовании космического простран-
ства в мирных целях,

напоминая о Договоре о принципах деятельности государств
по исследованию и использованию космического пространства,
включая Луну и другие небесные тела,

принимая во внимание, что, несмотря на меры предосторож-
ности, которые должны принимать государства и международные
межправительственные организации, занимающиеся запуском косми-
ческих объектов, эти объекты могут иногда причинять ущерб,

признавая необходимость разработки эффективных междуна-
родных правил и процедур относительно ответственности за ущерб,
причиненный космическими объектами, и обеспечения, в частности,
безотлагательной выплаты на основании положений настоящей Кон-
венции полной и справедливой компенсации жертвам такого ущерба,

полагая, что установление таких правил и процедур будет
содействовать укреплению международного сотрудничества в обла-
сти исследования и использования космического пространства в
мирных целях,

согласились о нижеследующем:

Статья I

Для целей настоящей Конвенции:

а) термин "ущерб" означает лишение жизни, телесное повреж-
дение или иное повреждение здоровья; либо уничтожение или по-
вреждение имущества государств, либо физических или юридических
лиц или имущества международных межправительственных организа-
ций;

- б) термин "запуск" включает попытку запуска;
- с) термин "запускающее государство" означает:
 - i) государство, которое осуществляет или организует запуск космического объекта,
 - ii) государство, с территории или установок которого осуществляется запуск космического объекта;
- д) термин "космический объект" включает составные части космического объекта, а также средство его доставки и его части.

Статья II

Запускающее государство несет абсолютную ответственность за выплату компенсации за ущерб, причиненный его космическим объектом на поверхности Земли или воздушному судну в полете.

Статья III

Если в любом месте, помимо поверхности Земли, космическому объекту одного запускающего государства либо лицам или имуществу на борту такого космического объекта причинен ущерб космическим объектом другого запускающего государства, то последнее несет ответственность только в случае, когда ущерб причинен по его вине или по вине лиц, за которых оно отвечает.

Статья IV

I. Если в любом месте, помимо поверхности Земли, космическому объекту одного запускающего государства либо лицам или имуществу на борту такого объекта причинен ущерб космическим объектом другого запускающего государства и тем самым причиняется ущерб третьему государству либо его физическим или юридическим лицам, то два первых государства несут солидарную ответственность перед этим третьим государством в нижеследующих пределах:

- а) если ущерб причинен третьему государству на поверхности Земли или воздушному судну в полете, то их ответственность перед третьим государством является абсолютной;

Б) если ущерб причинен космическому объекту третьего государства либо лицам или имуществу на борту такого космического объекта в любом месте, помимо поверхности Земли, то их ответственность перед третьим государством определяется на основании вины любого из первых двух государств или на основании вины лиц, за которых отвечает любое из этих двух государств.

2. Во всех случаях солидарной ответственности, упомянутых в пункте I настоящей статьи, бремя компенсации за ущерб распределяется между двумя первыми государствами соразмерно степени их вины; если степень вины каждого из этих государств установить невозможно, то бремя компенсации за ущерб распределяется между ними поровну. Такое распределение не затрагивает права третьего государства требовать всей компенсации за ущерб на основании настоящей Конвенции от любого из запускающих государств или всех запускающих государств, которые несут солидарную ответственность.

Статья У

1. Когда два государства или более совместно производят запуск космического объекта, они несут солидарную ответственность за любой причиненный ущерб.

2. Запускающее государство, которое выплатило компенсацию за ущерб, имеет право регрессного требования к остальным участникам совместного запуска. Участники совместного запуска могут заключать соглашения о распределении между собой финансовых обязательств, по которым они несут солидарную ответственность. Такие соглашения не затрагивают права государства, которому причинен ущерб, требовать всей компенсации за ущерб на основании настоящей Конвенции от любого из запускающих государств или всех запускающих государств, которые несут солидарную ответственность.

3. Государство, с территории или установок которого производится запуск космического объекта, рассматривается в качестве участника совместного запуска.

Статья VI

1. При условии соблюдения положений пункта 2 настоящей статьи, освобождение от абсолютной ответственности предоставляется в той мере, в какой запускающее государство докажет, что ущерб явился полностью или частично результатом грубой небрежности либо действия или бездействия, совершенных с намерением нанести ущерб, со стороны государства-истца, либо физических или юридических лиц, которых оно представляет.

2. Никакого освобождения не предоставляется в случаях, когда ущерб явился результатом деятельности запускающего государства, которая не соответствует международному праву, включая, в частности, Устав Организации Объединенных Наций и Договор о принципах деятельности государств по исследованию и использованию космического пространства, включая Луну и другие небесные тела.

Статья VII

Положения настоящей Конвенции не применяются к случаям ущерба, причиненного космическим объектом запускающего государства:

- а) гражданам этого запускающего государства;
- б) иностранным гражданам в то время, когда они участвуют в операциях, связанных с этим космическим объектом, со времени его запуска или на любой последующей стадии вплоть до его спуска, или в то время, когда они находятся по приглашению этого запускающего государства в непосредственной близости от района запланированного запуска или возвращения объекта.

Статья VIII

1. Государство, которому причинен ущерб либо физическим или юридическим лицам которого причинен ущерб, может предъявить запускающему государству претензию о компенсации за такой ущерб.

2. Если государство гражданства потерпевшей стороны не предъявило претензии, то другое государство может предъявить запускающему государству претензию в отношении ущерба, причиненного на его территории любому физическому или юридическому лицу.

3. Если ни государство гражданства потерпевшей стороны, ни государство, на территории которого был причинен ущерб, не предъявили претензии или не уведомили о своем намерении предъявить претензию, то другое государство может предъявить запускаящему государству претензию в отношении ущерба, который причинен лицам, постоянно проживающим на его территории.

Статья IX

Претензия о компенсации за ущерб предъявляется запускаящему государству по дипломатическим каналам. Если государство не поддерживает дипломатических отношений с соответствующим запускаящим государством; оно может обратиться к другому государству с просьбой предъявить его претензию этому запускаящему государству или каким-либо иным образом представлять его интересы на основании настоящей Конвенции. Оно может также предъявить претензию через Генерального секретаря Организации Объединенных Наций при условии, что как государство-истец, так и запускаящее государство являются членами Организации Объединенных Наций.

Статья X

1. Претензия о компенсации за ущерб может быть предъявлена запускаящему государству по прошествии не более одного года с даты причинения ущерба или установления запускаящего государства, которое несет ответственность за ущерб.

2. Однако если государству не известно о причинении ущерба или если оно не смогло установить запускаящее государство, которое несет ответственность за ущерб, то это первое государство может предъявить претензию в течение одного года с даты, когда ему стали известны указанные выше факты; этот период, однако, ни в коем случае не превышает одного года с даты, когда, по разумным предположениям, такое государство могло узнать об этих фактах, приложив должные усилия.

3. Сроки, определенные в пунктах 1 и 2 настоящей статьи, применяются даже в том случае, когда полный объем ущерба может не быть известен. Однако в этом случае государство-истец имеет

право пересмотреть претензию и представить дополнительную документацию по истечении таких сроков, но не позднее одного года после того, как стал известен полный объем ущерба.

Статья XI

1. Для предъявления запускающему государству претензии о компенсации за ущерб на основании настоящей Конвенции не требуется, чтобы государство-истец либо физические или юридические лица, которых оно представляет, предварительно исчерпали местные средства удовлетворения претензии, которые могут иметься в их распоряжении.

2. Никакое положение настоящей Конвенции не препятствует государству либо физическим или юридическим лицам, которых оно может представлять, возбудить иск в судах либо в административных трибуналах или органах запускающего государства. Государство, однако, не имеет права предъявлять на основании настоящей Конвенции претензию о возмещении того же ущерба, в отношении которого возбужден иск в судах либо в административных трибуналах или органах запускающего государства или же на основании другого международного соглашения, обязательного для заинтересованных государств.

Статья XII

Компенсация, которую запускающее государство обязано выплатить на основании настоящей Конвенции за причиненный ущерб, определяется в соответствии с международным правом и принципами справедливости, с тем чтобы обеспечить возмещение ущерба, восстанавливающее физическому или юридическому лицу, государству или Международной организации, от имени которых предъявляется претензия, положение, которое существовало бы, если бы ущерб не был причинен.

Статья XIII

Если государство-истец и государство, которое должно выплатить компенсацию на основании настоящей Конвенции, не приходят к соглашению относительно иной формы компенсации, то эта

компенсация выплачивается в валюте государства-истца или — по просьбе такого государства — в валюте государства, которое должно выплатить компенсацию.

Статья XIV

Если урегулирование претензии не достигнуто путем дипломатических переговоров, как это предусмотрено в статье IX, в течение одного года с даты, когда государство-истец уведомляет запускающее государство, что оно представило документацию по своей претензии, заинтересованные стороны создают по требованию любой из сторон Комиссию по рассмотрению претензий.

Статья XV

1. Комиссия по рассмотрению претензий состоит из трех членов: члена Комиссии, назначаемого государством-истцом, члена Комиссии, назначаемого запускаящим государством, и председателя, выбираемого совместно двумя сторонами. Каждая сторона производит соответствующее назначение в двухмесячный срок с даты предъявления требования о создании Комиссии по рассмотрению претензий.

2. Если в течение четырех месяцев с даты предъявления требования о создании Комиссии не достигнуто согласие относительно выбора председателя, любая из сторон может обратиться к Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций с просьбой назначить председателя в течение последующего двухмесячного периода.

Статья XVI

1. Если одна из сторон не производит соответствующего назначения в течение установленного периода, председатель по просьбе другой стороны выступает в качестве единоличной Комиссии по рассмотрению претензий.

2. Любая вакансия, которая может возникнуть в Комиссии по любой причине, заполняется с соблюдением той же процедуры, которая принята для первоначальных назначений в состав Комиссии.

3. Комиссия сама устанавливает процедуру своей работы.

4. Комиссия определяет место или места, в которых она будет проводить свою работу, и принимает решения по всем другим административным вопросам.

5. За исключением решений или определений, выносимых единоличной Комиссией, все решения и определения Комиссии выносятся большинством голосов.

Статья XVII

Никакого увеличения состава Комиссии по рассмотрению претензий не производится по той причине, что два государства-истца или запускающих государства или более выступают совместно по любому из рассматриваемых Комиссией дел. Выступающие совместно государства-истцы коллективно назначают одного члена Комиссии таким же образом и с соблюдением таких же условий, как и в случае, когда претензию выдвигает одно государство. Когда совместно выступают два запускающих государства или более, они таким же образом коллективно назначают одного члена Комиссии. Если государства-истцы или запускающие государства не проводят соответствующих назначений в течение установленного периода, председатель выступает в качестве единоличной Комиссии.

Статья XVIII

Комиссия по рассмотрению претензий устанавливает обоснованность претензии о компенсации и определяет сумму компенсации, если она подлежит выплате.

Статья XIX

1. Комиссия по рассмотрению претензий действует в соответствии с положениями статьи XII.

2. Решение Комиссии является окончательным и обязательным, если об этом была достигнута договоренность между сторонами; в ином случае Комиссия выносит окончательное определение рекомендательного характера, которое стороны рассматривают в духе доброй воли. Комиссия излагает обоснование своего решения или определения.

3. Комиссия выносит свое решение или определение в кратчайший возможный срок и не позднее, чем через год с даты ее создания, если она не сочтет необходимым продлить этот срок.

4. Комиссия публикует свое решение или определение. Она передает заверенную копию своего решения или определения каждой из сторон, а также Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

Статья XX

Расходы, связанные с работой Комиссии по рассмотрению претензий, распределяются поровну между сторонами, если Комиссия не выносит иного решения.

Статья XXI

Если ущерб, причиненный космическим объектом, представляет в больших масштабах угрозу для жизни людей или серьезно отражается на условиях жизни населения или деятельности жизненно важных центров, то государства-участники и, в частности, запускающее государство, изучают возможность безотлагательного предоставления соответствующей помощи государству, которому причинен ущерб, когда последнее обращается с просьбой об этом. Однако это не затрагивает прав или обязанностей государств-участников, возникающих на основании настоящей Конвенции.

Статья XXII

1. В настоящей Конвенции, за исключением статей XXIV-XXVII, ссылки на государства рассматриваются как относящиеся к любой международной межправительственной организации, которая осуществляет космическую деятельность, если эта организация заявляет, что она принимает на себя права и обязанности, предусмотренные настоящей Конвенцией, и если большинство государств-членов этой организации являются государствами-участниками настоящей Конвенции и Договора о принципах деятельности государств по исследованию и использованию космического пространства, включая Луну и другие небесные тела.

2. Государства-члены любой такой организации, являющиеся участниками настоящей Конвенции, принимают все необходимые меры для обеспечения того, чтобы эта организация сделала заявление в соответствии с предыдущим пунктом.

3. Если какая-либо международная межправительственная организация ответственна за ущерб в соответствии с положениями настоящей Конвенции, то эта организация и те из ее государств-членов, которые являются участниками настоящей Конвенции, несут солидарную ответственность, при соблюдении, однако, следующих условий:

- а) любая претензия о компенсации за такой ущерб предъявляется в первую очередь этой организации;
- б) если организация в течение шести месяцев не выплатила суммы, согласованной или установленной в качестве компенсации за такой ущерб, то только в этом случае государство-истец может поставить вопрос об ответственности государств-членов этой организации, являющихся участниками настоящей Конвенции, за уплату этой суммы.

4. В соответствии с положениями настоящей Конвенции любая претензия о выплате компенсации за ущерб, причиненный какой-либо организации, которая сделала заявление в соответствии с пунктом I настоящей статьи; представляется государством-членом этой организации, являющимся участником настоящей Конвенции.

Статья XXIII

1. Положения настоящей Конвенции не затрагивают других действующих международных соглашений о том, что касается отношений между государствами-участниками этих соглашений.

2. Никакое положение настоящей Конвенции не препятствует заключению государствами международных соглашений, подтверждающих, дополняющих или расширяющих ее положения.

Статья XXIV

1. Настоящая Конвенция открыта для подписания всеми государствами. Любое государство, которое не подпишет настоящей Конвенции до вступления ее в силу в соответствии с пунктом 3 настоящей статьи, может присоединиться к ней в любое время.

2. Настоящая Конвенция подлежит ратификации государствами, подписавшими ее. Ратификационные грамоты и документы о присоединении должны быть сданы на хранение правительствам

Союза Советских Социалистических Республик, Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии и Соединенных Штатов Америки, которые настоящим назначаются в качестве правительств-депозитариев.

3. Настоящая Конвенция вступает в силу после сдачи на хранение пятой ратификационной грамоты.

4. Для государств, ратификационные грамоты или документы о присоединении которых будут сданы на хранение после вступления в силу настоящей Конвенции, она вступает в силу в день сдачи на хранение их ратификационных грамот или документов о присоединении.

5. Правительства-депозитарии незамедлительно уведомляют все подписавшие настоящую Конвенцию и присоединившиеся к ней государства о дате каждого подписания, о дате сдачи на хранение каждой ратификационной грамоты и документа о присоединении, о дате вступления в силу настоящей Конвенции, а также о других уведомлениях.

6. Настоящая Конвенция будет зарегистрирована правительствами-депозитариями в соответствии со статьей 102 Устава Организации Объединенных Наций.

Статья XXV

Любое государство-участник Конвенции может предлагать поправки к настоящей Конвенции. Поправки вступают в силу для каждого государства-участника Конвенции, принимающего эти поправки, после принятия их большинством государств-участников Конвенции, а впоследствии для каждого оставшегося государства-участника Конвенции в день принятия им этих поправок.

Статья XXVI

Через десять лет после вступления в силу настоящей Конвенции вопрос о ее пересмотре будет включен в предварительную повестку дня Генеральной Ассамблеи Организации Объединенных Наций, с тем чтобы на основе опыта применения Конвенции рассмотреть вопрос о том, нуждается ли она в изменении. Однако в любое время через пять лет после вступления Конвенции в силу

по просьбе одной трети государств-участников и с согласия большинства государств-участников созывается конференция государств-участников с целью пересмотра настоящей Конвенции.

Статья XXVI

Любое государство-участник Конвенции может уведомить о своем выходе из Конвенции через год после вступления ее в силу путем письменного уведомления правительств-депозитариев. Такой выход приобретает силу по истечении одного года со дня получения этого уведомления.

Статья XXVII

Настоящая Конвенция, русский, английский, испанский, китайский и французский тексты которой являются равно аутентичными, будет сдана на хранение в архивы правительств-депозитариев. Должным образом заверенные копии настоящей Конвенции будут препровождены правительствами-депозитариями правительствам государств, подписавших Конвенцию и присоединившихся к ней.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся, должным образом на то уполномоченные, подписали настоящую Конвенцию.

Совершено в трех экземплярах, в городах Москве, Лондоне и Вашингтоне марта, 29 дня, тысяча девятьсот семьдесят второго года.